

στην επιτυχία της, επιτυχία για την πατρίδα, για την ανύσταση του γένους του. Έβουσίασε όλα κι άτομικα συμφέροντα και μικροφιλοδοξίες, κι έγωισμό. Τὰ λόγια του εϋρισκαν ήχω στα έργα του γι' αυτό και έπεβλήθηκε. Για να επιβάλη κανείς την ιδέα του, ανάγκη να κερδίση ο ίδιος πρώτα την έχτιμηση του κοινού, και ή έχτιμηση δέν αποχτιέται παρά μόνο με έργα. Η έπιβολή θέλει αυτοθυσία, έχει ανάγκη από άφιλοκερδία. Θεωρία άγνωστη, κατά δυστυχία, σε μās τους Έλληνες.

*

Το πόσο έχτιμήθηκε κι αυτός και το έργο του, μαρτυρά ή μεγαλοπρεπέστατη κηδεία που του έγινε. Έκατό χιλιάδες λαός και πάνω άκολουθήσε το λείψανό του ως τή στερνή κατοικία· όλοι οι πρόκριτοι, όλα τὰ σχολεία από τις πολιτείες και τὰ χωριά, σωρεύτηκαν στο Κάϊρο, γύρω στο σκήνωμά του, σε έερο προσκύνημα, και το κορϋφωμα, ή Έθνική Αίγυπτιακή σημαία, με κάποια κρύφια αναγάλιαση σκέπασε το νεκρικό του φέρετρο, τιμή που δέν άξιώθηκε ούτε ο νεκρός του Άντιβασιλέα Τεουφίκ. Τώρα γίνεται λόγος να στήσουν τον άντριάνα του, γίνεται σκέψη ν' αγοράσουν το σπίτι που γεννήθηκε, να χτίσουν σχολεία με τ' όνομά του, και τόσα άλλα, όλα βραβείο στον άφιλοκερδή πατριωτικό του άγωνα. Νάταν Ρωμιός και να ζούσε στην Ελλάδα με τέτοια άρχή και πρόγραμμα, σίγουρα θα πέθαινε στην ψάθα περιφρονεμένος. Γιατι για την έπικράτηση μιας σωστικής ιδέας δέν άρκεί μονάχα ένας Μουσταφα Κάμελ· χρειάζεται και λαός μορφωμένος να τον καταλαβαίνει· και ο λαός μορφώνεται με τὰ σχολεία και τις υγιεινές διδασκαλίες τῶ διδασκάλων του. Πράγματα άνύπαρχτα στο έθνος μας.

Εϋγε στην Αίγυπτο που βγάζει τέτοιους πατριώτες, εϋγε στους Αίγυπτίους που ξέρουν και κρίνουν, ξέρουν κι έχτιμούν, ξέρουν και βραβεύουν την άρετή, εϋγε στους φιλοπόρους, και τρεις φορές αίσχος σ' έμās, που και από τους χτίες ακόμα ήμιάγχιους, καταντήσαμε χειρότεροι. Να τάποτελέσματα της φιλαρχίας, του έγωισμού και του άτομικου μας συμφέροντος, να τὰ καλά τῶ σχολειῶ μās, να οι καρποί τῶ νεκρόφιλω δασκάλω μας. "Ας τὰ καμαρώνουν.

Mansourah 4/17/2/908.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΜΕΛ

περίφημή του την προκήρυξη «προς πάντας τους πιστούς και πάντας τους μητροπολιτάδες όπου μās άγαπούν,..... και τους προστους των κλεφτών, και τους καπετανέους, και τάξια παληκάρια, και πάντας τους Χριστιανούς όπου είναι εις την πίστιν μας, και πάντας τους παπάδες». Και τους έλεγε κοντά σταλλα, «Εγώ σας κράζω εις το άσκέρι μου και εις το μεγάλο τάμπουρό μου, και έσείς να φέρετε τους πιστούς σας φίλους. Μα την δύναμιν του σπαθίου μου να έβρετε ήσυχίαν και να γλυτώσετε από τους Τούρκους. Και ό,τι τιμήν σας έκαμαν οι μεγάλοι Αφεντάδες κ' οι μεγάλοι Αγάδες, και εγώ παρόμοια θέλω σας τήν κάμει. Διά την λύτρωσίν σας έμπαινω εις τὰ βάσανα και θέλω να με βρηθήσετε, και μετά ταῦτα θέλει σας δώσει ο Θεός το πάσα καλό, και θέλετε εϋρει εκ μέρους μου τιμήν και εϋσπλαγχίαν».

Η ζαχαρωμένη αυτή προκήρυξη, που βγήκε σε στιγμή ανάγκης, για να περισπάση ο Μ. Πέτρος τους Τούρκους, έμεινε προκήρυξη, επειδή σε μερικους να ήγνεσθε τον άποκλεισμό του στον Προϋτο κι αναγκάστηκε να εφηνέψη με την Τουρκία. Τὰ λόγια της όμως χαραχτήκανε βαθιά μέσα στη ρωμαίικη καρδιά. Πρώτη φορά ύστερ' από αιώνας ά-

"Ο ΝΟΥΜΑΣ"

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Για την Αθήνα Δρ. 8.— Για τις Έπαρχίες Δρ. 7
Για το Έξωτερικό Δρ. Χρ. 10.

Για τις επαρχίες δεχόμαστε και τμήματα (2 Δρ. την τριμήνια) συντρομής.

Κανένας δε γράφεται συντρομητής ά δε στείλει μπροστά τη συντρομή του.

10 λεπτά το φύλλο λεπτά 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στα κιάκια (Σύνταγμα, Ομόνοια, Εθν. Τράπεζα Υπ. Οικονομικών, Σταθμός Τροχίδρομου (Ακαδημία), Βουλή, Σταθμός ύπόγειου Σιδηδδδρομου (Ομόνοια), στα βιβλιοπωλεία «Έστίας» Γ. Κολάρου και Σακέτου (άντικρυ στη Βουλή).

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Το καινούριο Στάδιο — Ο άλλος Αβέρωφ — Διπλωματικές δάφνες του κ. Κλ. Ραγκαβή — Νέοι άντρες — Το άγλωσσο έθνος.

ΚΑΠΙΟΣ από κείνους που χτίζουν με πλατύτη πατρίδα στην ψυχή τους και που βρίζονται προδότες από τους κ. κ. Μιστριωτόπληχτους πατριώτες, συλλογίζονται ετι την περασμένη Κεριακή, που θαβόντουσαν τα κόκκαλα του Αβέρωφ :

— Οι Ρωμιοί σήμερα, συγκινημένοι τάχα, θάφτουνε τα κόκκαλα του Αβέρωφ. Έμεις με κάποια άλλιώτικη συγκίνηση, την ίδια ώρα, άποτραβηγμένοι στο άλόμερο εργαστήρι μας, χτίζουμε το καινούριο σπίτι μας. Κάτι θάφτουνε αυτοί, κάτι χτίζουμε μεις — κι ός μās θάφτουνε ζωτανούς, σωριάζοντας πάνω στην ψυχή μας όλα τὰ μάρμαρα του Σταδίου τους. Το δικό μας το Στάδιο το σηκάνουμε μεις στή Ρωμαίικη ψυχή — και στο Στάδιο αυτό θα γίνουν οι μελλούμενοι άγώνες, οι μεγάλοι, μιά μέρα....

*

ΚΑΠΟΤΕ (καθώς γράψανε τις προάλλες οι φημερίδες) μιά έπιτροπή ζήτησε παπάδες από τον Αβέρωφ για τον Έθνικό στόλο.

— Από σας, του είπαν, κ. Πρόεδρε, καρτερούμε να μās δώσετε τὰ περισσότερα !...

— Να μην καρτεράτε τίποτα από μένα, τους άποκρίθηκε.

— Μπα ! Και γιατί ;
— Έγώ δε δίνω λεφτά για καράβια και για πολέμους. Θέλετε σχολεία ; Έτοιμος ! Πριν κάμετε στρατιώτες, κάμετε δασκάλους και παπάδες !...

"Αγια λόγια, σοφά, έθνικά λόγια. Άλλο ζήτημα τώρα, αν οι δασκάλοι κ' οι παπάδες που βγαίνουν από τὰ σχολεία πούχτισε ο Αβέρωφ, δε διαφέρουνε καθόλου από τους δασκάλους και τους παπάδες που μās ξεφουρνίζουν τάλλα σχολεία. Δέν το συλλογίστηκε ο άθρωπος, μα και δε θα βρεθήκανε άλλοι μυαλωμένοι πατριώτες ναν του το πούνε, πώς για να μην πάνε χαμένοι οι παπάδες του και για ναποχτήσουμε δασκάλους και παπάδες της προκοπής έπρεπε οι δωρείς του στο Έθνος να γίνονται με όρους.

Με το «Νά, παπάδες και χτίστε σχολεία !», χτίζονται σπία μεγαλόπρεπα, μα κάθονται μέσα κουκουβάγιες. Κι όσο υπάρχουνε κουκουβάγιες, τὰ σπία τὰ μεγαλόπρεπα ζημιά κάνουν κι όχι καλό.

Δῶ ταιριάζει και κείνο που ειπε ο Αβέρωφ όταν του είπανε στα 97 πώς ο στρατός μας έφυγε πατείς με πατώ σε από τη Λάρισα.

— Ά με τόση όρμη έτρεχε ο στρατός μας προς το βορριά κι όχι προς τη νοτιά, δέν ξέρουμε ποιοί θα είντουσαν οι νικητές σήμερα !...

Το ίδιο λέμε και μεις.

— Αν ο Αβέρωφ, δίνοντας τον παρά του, έβλεπε προς τὰ μπρος κι όχι προς τὰ πίσω — ά δηλ. έβλεπε τις άληθινές ανάγκες του Έθνους κι όχι το σχολαστικισμό, δέν ξέρουμε αν ή τύχη μας δέν είχε αλλάξει σήμερα στο καλύτερο.

Κ' έτσι το Έθνος θα καρτερεί πάντα να γεννηθεί ένας άλλος Αβέρωφ, που να βλέπει προς τὰ μπρος και που ναν το βοηθήσει με τους παπάδες του στον ξαναγεννημό του.

*

ΜΕ το σημερινό του άρθρο ο κ. Ντίτριχ ψέλνει τὰ «επινίκεια» της διπλωματίας μας. Νά, ξεστερωσύνη μυαλού μιά φορδ και να, διπλωματική σοφία ! Να χαλνάει μιά εθνικάτη δουλιά, να ρεζιλευόμαστε στον έπιστημονικό κόσμο, να δίνουμε άφορηή στους Βουργάρους και στους Ρουμάνους να γαλάνε μαζί μας, μόνο και μόνο γιατί ή Ελλάδα εϋτύχησε ναχει έπίσημο αντιπρόσωπό της στο Βερολίνο τον κ. Κλέων Ραγκαβή !

Ίσαμε σήμερα ο κ. Ραγκαβής, έξδν από τὰ «Αλγη» του και τη «Δούκισσα των Αθηνών», καμιά άλλη διπλωματική έπιτυχία δε μās παρουσιασε. Τώρα με τον πόλεμο πούστησε του κ. Ντίτριχ μās δίνει και την τρίτη διπλωματική έπιτυχία του. Ναν τις χιλιάσει, για να μπορέσει, έτσι δουλεύοντας κι αυτός και οι όμοιοί του, να πεί περήφανα μιά μέρα :

— Ό,τι καλό είτανε να γίνει το κατάστρεψα για να μην μπορέσουν οι όχτροί μας να βρουνε τίποτα να καταστρέψουν κι αυτοί.

*

ΑΝ ο κ. Γούναρης κι ο κ. Πρωτοπαπαδάκης γίνουν ή δε γίνουν Υπουργοί, πεντάρα δε δίνουμε κι ούτε μās συγκινεί καθόλου ή ύπουργοποίησή τους. Ξέρουμε πολυκαλά πώς κι αυτοί, όσο κι ά ρεκλαμάρονται από τις φιλικές τους φημερίδες για τις καινούριες ιδέες τους, ά ακολουθήσουν τον ίδιο δρόμο και θάφισουν τις ιδέες τους (έννοείται, αν

κουγε το Έθνος τέτοια παρηγορητικά λόγια. Τάχα-ψε μονορούφι, κι άκουγες από τη μιά τῶ δασκάλων τις άνυπόφερτες δέσσεις και τὰ έγκώμια, από την άλλη του λαού το τραγούδι, που σαν άνοιξιάτικο άλήθεια κελάιδημα άντιλαλούσε στής Ρούμελης τὰ βουνά.

Ακόμα τούτ' την άνοιξη,
Ραγιάδες, ραγιάδες,
Τούτο το καλοκαίρι,
Καημένη Ρούμελη,
Όσο νάρθη ο Μόσκοβος,
Ραγιάδες, Ραγιάδες,
Να φέρη το σερφέρι,
Μοριά και Ρούμελη.

Τόσο παραλυμένη είταν ή έθνική ή ψυχή, παραλυμένη από πολύχρονα παθήματα, από τυφλούς οδηγούς, και το χειρότερο από την άγιατρευτη κλερονομική άρρώστια να προσμένη από ξένους.

Αλάκερα «Κύρια άρθρα» μās γράφει ο φίλος για να μās δείξη πώς όσο κι ά λέγτηκε πώς του Μεγάλου Πέτρο ο σκοπός είταν καταχτητικός, κι όχι βοηθητικός, ή πολιτική όμως της Ρουσίας από καιρό σε καιρό φαινότανε σε να γύρευε να συστήση ξεχωρο χριστιανικό Κράτος στα μέρη μας. Ο ίδιος

ώς τόσο τ' όμολογεί παρακάτω, αν και κάπως με το στανιό, πώς όχι μονάχα ο Μ. Πέτρος ενεργούσε σε να σκόπευε από Τούρκικο να το κάμη Ρούσικο, μα και σ' άλλη άργότερη προκήρυξη, της Αυτοκρατορίσας Άνας, ο Ρούσος ο άρχιστράτηγος πολυ καθαρά το βεβαίωνε στους δικούς του πώς οι Ρωμιοί θεωρούνε την Αυτοκρατορίσσα νόμιμή τους Βασίλισσα. Και μόλις ύστερ' από τὰ 1770 ξετρυπώνει και βρίσκει μικρά σημάδια, κι αυτά όμως άβέβαια και σκοτεινά, πώς ή ρούσικη ή πολιτική μπορεί και ν' απόβλεπε σε ξεχωρη Χριστιανική Αυτοκρατορία, του χειριού της όμως βέβαια κ' εκείνη.

Ί Πώς να τὰ συβιάσουμε αυτά με την παρατήρηση πώς το Έθνος θεωρούσε τον Τζάρο σύμμαχό του, κι όχι κυρίαρχό του ! Πώς να τὰ συβιάσουμε με την «ανεξαρτησία» που έλπίζε τάχα από την άρχή του δέκατου όγδοου αιώνα ; Κ' ή έλπίδα της ανεξαρτησίας, κι ο άλτρουισμός της Ρουσίας είτανε παραμύθια. Η κατάσταση, κατά τη γνώμη μας, είταν ή ακόλουθη. Όπως τώρα το Έθνος το παραχαλίζουμε ακόμα οι Ιστορικοί μας με λογής παραλόγους και πλανητικά όρηνημένα, έτσι και τότες οι συβουλάτορες του πασκίζανε να το μεθύσουν με όνειρα καινούριας Αυτοκρατορίας, θαρρώντας πώς το